

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Запорізького національного університету

Д.С. Яримбаш

2026 р.

ВИТЯГ

з протоколу фахового семінару кафедри конституційного та
адміністративного права Запорізького національного університету
від 05.06.2026 № 8

Присутні: д.ю.н., професор, в.о. декана юридичного факультету Запорізького національного університету Т.О. Коломоець, д.ю.н, професор, професор кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету Є.В. Курінний, д.ю.н., професор, завідувач кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету В.К. Колпаков, к.ю.н., доцент, доцент кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету С.В. Омелянчик, доктор філософії у галузі права (PhD), доцент, доцент кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету М.В. Титаренко, доктор філософії у галузі права (PhD), викладач кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету С.А. Франковська, здобувач кафедри конституційного та адміністративного права М.В. Семенов.

Головуючий: д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету Н.В. Верлос;

Секретар: доктор філософії у галузі права (PhD), старший викладач кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету Д.С. Євтушенко.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: обговорення основних наукових результатів дисертації Семенова Максима Вячеславовича на тему: «Адміністративно-правовий зміст нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право», для їх апробації та оцінки їх новизни, теоретичного та практичного значення.

СЛУХАЛИ: здобувач **Семенов М.В.** про результати виконаного наукового дослідження. Здобувач стисло представив основні наукові положення та теоретичні висновки, що стосуються дослідження адміністративно-правового змісту нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів. У подальшому доповідач акцентував увагу

присутніх на отриманих ним результатах та пропозиціях щодо вдосконалення чинного законодавства України.

Зокрема, здобувачем обґрунтовано, що публічно-правовий спір є складним матеріально-правовим, процесуальним, управлінським та інституційним явищем, яке не може розглядатися виключно як критерій розмежування судової юрисдикції. Встановлено, що його сутність полягає у зіткненні правових позицій учасників публічно-правових відносин щодо законності, обґрунтованості та меж реалізації публічно-владних функцій.

Особливу увагу здобувач приділив обґрунтуванню концептуальної моделі ефективного вирішення публічно-правових спорів, яка ґрунтується на взаємодії трьох ключових елементів: належної якості законодавчого регулювання, ефективності досудових процедур та результативності судового контролю. Доведено, що ефективність відповідної моделі визначається не лише доступністю правосуддя, а й можливістю забезпечення своєчасного, повного та обов'язкового виконання судових рішень.

У роботі підтверджено доцільність розвитку досудових та альтернативних способів урегулювання публічно-правових спорів за умови збереження гарантованого права особи на судовий захист. Водночас обґрунтовано необхідність удосконалення критеріїв розмежування адміністративної та цивільної юрисдикції, а також посилення ролі адміністративного суду як гаранта принципу пропорційності та ефективного захисту прав людини.

Окремо здобувач наголосив на необхідності гармонізації національного законодавства із міжнародними та європейськими стандартами вирішення публічно-правових спорів, розвитку цифрових механізмів доступу до правосуддя, удосконалення процедур виконання судових рішень та підвищення ефективності діяльності суб'єктів владних повноважень у сфері захисту прав і законних інтересів особи.

Завершивши доповідь, здобувач відповів на запитання учасників фахового семінару.

Курінний Є.В., д.ю.н., професор: Як Вами розуміється публічно-правовий спір у системі адміністративно-правових відносин?

Семенов М.В., здобувач: Дякую за запитання. Обґрунтовано, що публічно-правовий спір слід розглядати як складне матеріально-правове, процесуальне, управлінське та інституційне явище, яке виникає у зв'язку із реалізацією суб'єктами владних повноважень публічно-владних функцій. Визначено, що сутність такого спору полягає у зіткненні правових позицій учасників публічно-правових відносин щодо законності, обґрунтованості, меж та способів реалізації публічної влади. Встановлено, що належне вирішення публічно-правового спору спрямоване на відновлення правового балансу між особою, суспільством та державою.

Коломоєць Т.О., д.ю.н., професор: У чому полягає значення нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів в умовах сучасного розвитку України?

Семенов М.В., здобувач: Дякую за запитання. Визначено, що нормативне регулювання вирішення публічно-правових спорів є одним із ключових інструментів забезпечення принципу верховенства права та ефективного судового захисту прав людини. Обґрунтовано, що в умовах європейської інтеграції та правового режиму воєнного стану особливого значення набуває забезпечення доступності правосуддя, правової визначеності, пропорційності втручання держави у права особи та обов'язковості виконання судових рішень. Доведено, що ефективність нормативного регулювання має оцінюватися не лише через можливість звернення до суду, але й через здатність держави забезпечити реальне поновлення порушених прав.

Верлос Н.В., д.ю.н., професор: Охарактеризуйте методологію дослідження нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів.

Семенов М.В., здобувач: Дякую за запитання. Методологія дослідження ґрунтується на комплексному використанні загальнонаукових та спеціально-юридичних методів пізнання. Застосування діалектичного методу дозволило визначити закономірності розвитку нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів. За допомогою логіко-семантичного та логіко-юридичного методів уточнено зміст категорій «публічно-правовий спір», «досудове врегулювання спору», «адміністративна юрисдикція». Порівняльно-правовий метод використано для аналізу зарубіжного досвіду, а системно-структурний метод – для дослідження взаємозв'язку судових та позасудових способів вирішення спорів.

Курінний Є.В., д.ю.н., професор: Які основні принципи нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів Ви виділяєте?

Семенов М.В., здобувач: Дякую за запитання. Обґрунтовано, що система принципів нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів включає принцип верховенства права, законності, доступності правосуддя, правової визначеності, пропорційності, рівності учасників процесу, обов'язковості виконання судових рішень та ефективності захисту прав особи. Встановлено, що зазначені принципи мають реалізовуватися не лише під час судового розгляду справи, але й на стадіях досудового та альтернативного врегулювання спорів.

Омельянчик С.В., к.ю.н., доцент: У чому полягають особливості співвідношення судового та позасудового порядків вирішення публічно-правових спорів?

Семенов М.В., здобувач: Дякую за запитання. Доведено, що сучасна модель вирішення публічно-правових спорів повинна ґрунтуватися на поєднанні судових та позасудових механізмів захисту прав особи. Визначено, що досудове врегулювання спору є процедурою, яка передуює зверненню до суду, тоді як позасудове врегулювання здійснюється поза межами судового процесу. Обґрунтовано доцільність розвитку альтернативних способів врегулювання спорів, зокрема медіації, однак наголошено, що вони не можуть замінювати гарантоване Конституцією право особи на судовий захист. Встановлено, що ефективна система вирішення публічно-правових спорів має

забезпечувати баланс між оперативністю вирішення конфлікту та належним рівнем захисту прав, свобод і законних інтересів особи.

ВИСТУПИЛИ: науковий керівник здобувача д.ю.н., професор Колпаков В.К., д.ю.н., професор Курінний Є.В., доктор філософії у галузі права (PhD), старший викладач Євтушенко Д.С., к.ю.н., доцент Омелянчик С.В.

Після відповідей на запитання учасників фахового семінару було озвучено висновок наукового керівника доктора юридичних наук, професора Колпакова В.К., з оцінкою роботи здобувача у процесі підготовки дисертації та виконання індивідуального плану наукової роботи й індивідуального навчального плану.

Науковий керівник здобувача Колпаков В.К. зазначив, що Семенов М.В. повною мірою опанував освітню складову освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Освітня складова індивідуального плану виконувалася своєчасно та з високими результатами. Здобувач продемонстрував належний рівень теоретичної підготовки, оволодів сучасними методами наукового пізнання, набув необхідних компетентностей для проведення самостійних наукових досліджень та розв'язання складних науково-прикладних проблем у сфері адміністративного права та процесу.

Науковий керівник відзначив, що під час виконання дисертаційного дослідження здобувачем було опрацьовано значний масив наукових джерел, нормативно-правових актів України та зарубіжних держав, міжнародно-правових документів, практики Європейського суду з прав людини, Верховного Суду та адміністративних судів України. У процесі роботи над дисертацією Семенов М.В. неухильно дотримувався принципів академічної доброчесності, демонстрував відповідальне ставлення до наукової діяльності та високий рівень дослідницької культури.

Особливо було відзначено наполегливість, цілеспрямованість та самостійність здобувача. У процесі підготовки дисертації Семенов М.В. виявив здатність до критичного аналізу існуючих наукових підходів, формування власних концептуальних положень та вироблення пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства України у сфері нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів. Під час виконання індивідуального плану наукової роботи здобувач самостійно здійснював планування, організацію та реалізацію основних етапів наукового дослідження, належним чином враховуючи рекомендації наукового керівника.

Науковий керівник також наголосив, що результати дисертаційного дослідження мають важливе теоретичне та практичне значення для подальшого розвитку науки адміністративного права, удосконалення адміністративного судочинства, механізмів досудового врегулювання публічно-правових спорів та забезпечення ефективного захисту прав особи у відносинах із суб'єктами владних повноважень. Окремі положення дисертації можуть бути використані у правотворчій діяльності, правозастосовній практиці, а також у навчальному процесі під час викладання дисциплін адміністративно-правового циклу.

За результатами проведеного дослідження є всі підстави вважати, що

дисертаційна робота Семенова М.В. є одним із комплексних сучасних наукових досліджень, присвячених адміністративно-правовому змісту нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів. У роботі сформульовано нові наукові положення, висновки та рекомендації, які характеризуються науковою новизною, теоретичною обґрунтованістю та практичною значущістю.

Зважаючи на викладене, науковий керівник здобувача, доктор юридичних наук, професор Колпаков В.К., вважає, що наукова кваліфікація Семенова Максима Вячеславовича відповідає вимогам, які ставляться до здобувачів ступеня доктора філософії, а дисертація на тему «Адміністративно-правовий зміст нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів» може бути рекомендована до прийняття до розгляду разовою спеціалізованою вченою радою за спеціальністю 081 «Право».

Д.ю.н., професор **Верлос Н.В.** у своєму виступі зазначила, що в дисертації, яка обговорюється, комплексно та ґрунтовно досліджено адміністративно-правовий зміст нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів. Особливу увагу автор приділив теоретико-правовому осмисленню поняття та сутності публічно-правового спору, аналізу принципів нормативного регулювання його вирішення, міжнародних стандартів захисту прав особи у сфері публічно-правових відносин, а також визначенню напрямів удосконалення чинного законодавства України. Достовірність висновків, зроблених у дисертаційній роботі Семенова М.В., обумовлена всебічним аналізом наукової літератури, комплексним дослідженням вітчизняного та зарубіжного законодавства, практики адміністративних судів України, практики Європейського суду з прав людини, а також використанням сучасних методів наукового пізнання.

Д.ю.н., професор, професор кафедри конституційного та адміністративного права **Курінний Є.В.** зазначив, що актуальність та доцільність проведеного Семеновим М.В. дослідження не викликає жодних сумнівів, оскільки в сучасних умовах реформування адміністративної юстиції України особливого значення набуває проблема забезпечення ефективного вирішення публічно-правових спорів, удосконалення механізмів судового та позасудового захисту прав особи, а також впровадження європейських стандартів доступу до правосуддя.

На думку к.ю.н., доцента, доцента кафедри конституційного та адміністративного права **Омельянчик С.В.** для науки адміністративного права особливу цінність становлять сформульовані здобувачем пропозиції щодо вдосконалення нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів, розвитку досудових процедур урегулювання конфліктів, удосконалення критеріїв розмежування адміністративної та цивільної юрисдикції, а також підвищення ефективності виконання судових рішень у справах адміністративної юрисдикції.

Д.ю.н., професор, в.о. декана юридичного факультету Запорізького національного університету **Коломоєць Т.О.** підбила підсумки обговорення, зазначивши, що дисертація Семенова М.В. присвячена надзвичайно актуальній науковій проблемі вдосконалення нормативного регулювання вирішення

публічно-правових спорів в Україні. Вона наголосила на вагомому теоретичному та практичному значенні результатів дослідження для подальшого розвитку науки адміністративного права, удосконалення адміністративного судочинства та підвищення ефективності діяльності суб'єктів владних повноважень. Особливу увагу було звернуто на актуальність запропонованих автором положень в умовах воєнного стану та європейської інтеграції України. Коломоєць Т.О. також відзначила, що виконана Семеновим М.В. дисертаційна робота відповідає встановленим вимогам, які ставляться до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», та може бути рекомендована до розгляду разовою спеціалізованою вченою радою.

УХВАЛИЛИ:

1. Визнати, що результати дисертації Семенова Максима Вячеславовича на тему: «Адміністративно-правовий зміст нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право»), мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

2. Рекомендувати рецензентам д.ю.н., доценту, професору кафедри Шарій А.А., доктору філософії у галузі права (PhD) Євтушенко Д.С. під час проведення попередньої експертизи результатів дисертації Семенова Максима Вячеславовича на тему: «Адміністративно-правовий зміст нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право»), взяти до уваги підсумки цього фахового семінару.

Головуючий:

д.ю.н., професор,
професор кафедри конституційного
та адміністративного права
Запорізького національного університету

Наталя ВЕРЛОС

Секретар:

доктор філософії у галузі права (PhD),
старший викладач кафедри
конституційного та адміністративного права
Запорізького національного університету

Дар'я ЄВТУШЕНКО

Підпис засвідчую
Верлоос Наталя
Євтушенко Дар'я
НАЧАЛЬНИК
ВІДДІЛУ КАДРІВ

Дар'я Євтушенко

ВИСНОВОК ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
Семенова Максима Вячеславовича на тему: «Адміністративно-правовий зміст нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право»)

Дисертація Семенова Максима Вячеславовича на тему: «Адміністративно-правовий зміст нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів», що подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право») виконана у Запорізькому національному університеті. Тема дисертації затверджена на засіданні науково-технічної ради Запорізького національного університету (протокол № 8 від 17.11.2025, протокол № 9 від 21.05.2026).

Для підготовки висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Семенова Максима Вячеславовича на тему: «Адміністративно-правовий зміст нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів» Вченою радою Запорізького національного університету визначено, що попередня експертиза дисертації проводитиметься на базі юридичного факультету Запорізького національного університету та призначено двох рецензентів:

доктора юридичних наук, доцента, професора конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету Шарую А.А.;

доктора філософії у галузі права (PhD), старшого викладача кафедри конституційного та адміністративного права Запорізького національного університету Євтушенко Д.С.

1. Ступінь актуальності теми дисертації

Здобувачем вмотивовано обґрунтовано актуальність та важливість наукового опрацювання питань, що є предметом його дослідження, висвітлюючи зв'язок теми дисертації із сучасними дослідженнями у відповідній галузі знань шляхом критичного аналізу з визначенням сутності наукової проблеми або завдання. Зокрема, здобувач звертає увагу на таке. Відповідно до п. 1 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод кожному гарантується право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, установленим законом. Зазначене положення має особливе значення для сфери публічно-правових відносин, оскільки саме в ній особа найчастіше взаємодіє з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами та іншими суб'єктами, наділеними публічно-владними управлінськими функціями. На відміну від приватноправових відносин, де сторони переважно перебувають у формально рівному становищі, у публічно-правовій сфері одна зі сторін має владні повноваження та здатна односторонньо впливати на обсяг прав, свобод, обов'язків і законних інтересів іншої сторони. Саме тому належне нормативне регулювання порядку вирішення публічно-правових спорів є важливою

гарантією захисту особи від можливого свавілля публічної адміністрації.

Публічно-правовий спір виступає особливим різновидом юридичного конфлікту, що виникає у зв'язку з реалізацією публічної влади, здійсненням адміністративних повноважень, наданням адміністративних послуг, прийняттям індивідуальних чи нормативно-правових актів, а також бездіяльністю суб'єктів владних повноважень. Його виникнення свідчить не лише про порушення або оспорювання прав конкретної особи, а й про певні недоліки у функціонуванні публічного управління, якості правового регулювання, рівні правової культури посадових осіб та ефективності механізмів контролю за діяльністю держави. У зв'язку з цим нормативне регулювання вирішення публічно-правових спорів має розглядатися не лише як процесуальна проблема адміністративного судочинства, а як ширше адміністративно-правове явище, що охоплює судові, досудові, позасудові та альтернативні способи захисту прав.

Актуальність теми посилюється тим, що в Україні протягом останніх років відбувається постійне реформування судової системи, адміністративного судочинства, публічної служби, системи органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Зміни торкнулися порядку звернення до адміністративного суду, правил визначення юрисдикції, форм позовного провадження, інститутів типових і зразкових справ, електронного судочинства, процедур врегулювання спору за участю судді, виконання судових рішень. Водночас такі зміни не завжди мають системний характер, що призводить до фрагментарності правового регулювання, неоднакового застосування процесуальних норм і виникнення нових практичних проблем.

Особливого значення така проблематика набуває в умовах європейської інтеграції України. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом актуалізувало потребу в гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами належного врядування, ефективного судового захисту, доступу до правосуддя, правової визначеності, пропорційності та виконання судових рішень. Практика Європейського суду з прав людини також засвідчує, що право на суд не може вважатися реалізованим лише через формальну можливість подання позову. Воно передбачає реальну доступність судового захисту, розгляд справи упродовж розумного строку, незалежність і безсторонність суду, належне мотивування рішення та його фактичне виконання. Саме такі стандарти повинні визначати зміст національної моделі вирішення публічно-правових спорів.

Водночас сучасна практика адміністративного судочинства свідчить про наявність низки системних проблем. До них належать складність розмежування адміністративної, цивільної та господарської юрисдикції; неоднозначність законодавчого визначення публічно-правового спору; перевантаженість адміністративних судів; тривалі строки розгляду справ; неоднаковість судової практики; недостатня ефективність досудового оскарження; обмежене та фрагментарне застосування медіації; проблеми цифровізації судочинства; фінансові та процедурні бар'єри доступу до правосуддя; а також невиконання або несвоєчасне виконання судових рішень суб'єктами владних повноважень. У сукупності ці чинники істотно знижують ефективність правового захисту та

ускладнюють реалізацію принципу верховенства права у сфері публічного управління.

Окремої актуальності тема набуває в умовах воєнного стану. Збройна агресія проти України спричинила появу нових категорій публічно-правових спорів, пов'язаних із мобілізаційними заходами, соціальним і правовим захистом військовослужбовців, правами внутрішньо переміщених осіб, компенсацією шкоди, проходженням публічної служби, обмеженням окремих прав і свобод, перерозподілом бюджетних ресурсів та функціонуванням органів публічної влади в надзвичайних умовах. У таких обставинах особливо важливо забезпечити баланс між публічним інтересом, потребами національної безпеки та правами особи, що потребує гнучких, але водночас чітко врегульованих процесуальних і позасудових механізмів вирішення спорів.

Питання публічно-правових спорів, адміністративної юстиції, адміністративного судочинства, судового контролю за діяльністю суб'єктів владних повноважень та захисту прав особи у сфері публічного управління неодноразово досліджувалися у працях В. Б. Авер'янова, О. М. Бандурки, В. М. Бевзенка, Ю. П. Битяка, С. В. Ківалова, В. К. Колпакова, Т. О. Коломосьця, Р. О. Куйбіди, Д. В. Лученка, О. В. Музи, Н. Б. Писаренко, М. І. Смоковича, В. В. Тильчика та інших учених. Окремі аспекти адміністративних процедур, досудового врегулювання спорів, медіації, виконання судових рішень, імплементації європейських стандартів і функціонування публічної адміністрації розглядали О. Ф. Андрійко, Л. Р. Біла-Тіунова, І. П. Голосніченко, Н. Л. Губерська, Є. А. Гетьман, М. В. Джафарова, О. В. Кузьменко, Ю. О. Легеза, Н. В. Боженко, С. С. Білуга, Л. Р. Юхтенко, А. Г. Бортнікова, О. М. Спектор, О. В. Заяць, М. П. Кучерявенко та інші науковці.

Водночас, попри значний науковий доробок, проблема нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів залишається недостатньо комплексно дослідженою. У більшості праць увага зосереджується на окремих аспектах: адміністративній юрисдикції, принципах адміністративного судочинства, досудовому оскарженні, медіації, виконанні судових рішень або розгляді окремих категорій адміністративних справ. Натомість цілісне дослідження, яке б охоплювало поняття й сутність публічно-правового спору, принципи його нормативного регулювання, зарубіжний досвід, міжнародні стандарти, судові та позасудові процедури, а також напрями підвищення ефективності відповідного регулювання, потребує подальшого наукового опрацювання.

Таким чином, актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена необхідністю теоретико-правового аналізу нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів, усуненням суперечностей у законодавстві та правозастосовній практиці, потребою адаптації національної моделі адміністративної юстиції до європейських і міжнародних стандартів, а також необхідністю підвищення ефективності судових і позасудових механізмів захисту прав особи у відносинах із суб'єктами владних повноважень.

2. Наукова новизна, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Дисертація є одним із перших у вітчизняній адміністративно-правовій науці цілісних комплексних досліджень, що присвячене дослідженню нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів.

У результаті проведеного дослідження сформульовано нові наукові положення й висновки, запропоновані особисто здобувачем, зокрема:

уперше:

- підхід до розмежування понять «досудове», «позасудове» та «альтернативне» врегулювання публічно-правових спорів, при цьому визначено, що досудове врегулювання є процедурою, яка передуює зверненню до суду або відкриттю судового провадження; позасудове врегулювання здійснюється поза межами судового процесу; альтернативне врегулювання охоплює сукупність способів, що спрямовані на досягнення компромісу без класичного судового вирішення спору;

- визначено розуміння судового порядку вирішення публічно-правових спорів як комплексного адміністративно-юрисдикційного механізму, що поєднує критерії визначення адміністративної юрисдикції, спеціальну адміністративну правоздатність учасників службових спорів, активну роль суду у з'ясуванні обставин справи та гарантії реального виконання судового рішення;

- запропоновано концептуальний підхід до визначення нормативної моделі ефективності вирішення публічно-правових спорів, що базується на інтеграції трьох взаємопов'язаних елементів: якості законодавчого регулювання, ефективності досудових процедур і результативності судового контролю; при цьому обґрунтовано, що ефективність такої моделі визначається не лише формальним доступом до правосуддя, а й здатністю забезпечити своєчасне, повне та обов'язкове виконання рішень, а також досягнення балансу між публічними та приватними інтересами, що покладено в основу авторських пропозицій про внесення змін до Кодексу адміністративного судочинства України та Закону України «Про виконавче провадження»;

удосконалено:

- підхід до розуміння публічно-правового спору як матеріально-правового, процесуального, управлінського та інституційного явища, що не зводиться виключно до категорії адміністративного судочинства чи критерію розмежування судової юрисдикції, що може виникнути як внаслідок прямого порушення прав, свобод чи інтересів особи, так і у зв'язку з правовою невизначеністю щодо меж компетенції суб'єкта владних повноважень, способу реалізації публічної влади, змісту адміністративного розсуду або правового статусу учасників публічно-правових відносин; при цьому визначено сутність такого спору полягає у зіткненні правових позицій учасників публічно-правових відносин щодо законності, обґрунтованості, меж і способів реалізації публічно-владних функцій, а його належне вирішення спрямоване на відновлення правового балансу між особою, суспільством і державою;

- аргументацію впровадження дворівневої системи вирішення спорів із пріоритетом ефективного досудового врегулювання та посиленням ролі адміністративного суду як гаранта принципу пропорційності, особливо в умовах воєнного стану;

набули подальшого розвитку:

- розуміння принципів нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів як цілісної багаторівневої системи, що охоплює адміністративно-судочинні, досудові, примирні та медіаційні процедури; при цьому доведено доцільність розмежування понять «вирішення спору» та «врегулювання спору» як самостійних правових форм реагування на конфлікт у сфері публічно-правових відносин;

- підходи до визначення критеріїв розмежування адміністративної та цивільної юрисдикції з урахуванням концепції правовідносин із подвійною (публічно-приватною) правовою природою;

- обґрунтування доцільності створення спеціалізованих судів для окремих категорій публічно-правових спорів.

Практичне значення результатів дослідження визначається його теоретичною та прикладною цінністю, що зумовлює можливість використання одержаних положень, висновків і рекомендацій у різних сферах діяльності, зокрема:

– у науково-дослідній діяльності – як концептуального підґрунтя для подальшого вивчення проблем правового регулювання та практики вирішення публічно-правових спорів;

– у правотворчій діяльності – під час підготовки пропозицій щодо вдосконалення законодавства, яке регламентує порядок розгляду та виконання рішень у публічно-правових спорах, зокрема положень Кодексу адміністративного судочинства України, Закону України «Про виконавче провадження» та інших нормативно-правових актів;

– у правозастосовній діяльності – з метою підвищення якості та результативності реалізації норм, що регулюють порядок вирішення публічно-правових спорів, а також забезпечення належного захисту прав, свобод та законних інтересів учасників відповідних правовідносин;

– в освітньому процесі – при викладанні навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Службове право», «Адміністративно-процесуальне право», підготовці навчально-методичних матеріалів, підручників, навчальних посібників, а також у процесі виконання студентами науково-дослідних робіт.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертаційного дослідження становить сукупність загальнонаукових і спеціально-юридичних методів пізнання, комплексне застосування яких забезпечило досягнення поставленої мети, повноту й всебічність аналізу нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів, а також наукову обґрунтованість отриманих результатів. Діалектичний метод використано як базовий для з'ясування сутності та правової природи публічно-правових спорів, а також закономірностей розвитку нормативного регулювання їх вирішення (розділи 1, 2). Історико-правовий метод дав змогу дослідити еволюцію наукових підходів і

законодавчих моделей вирішення публічно-правових спорів, а також становлення адміністративної юстиції як механізму захисту прав особи (підрозділи 1.1, 1.3). Логіко-семантичний метод застосовано для уточнення та поглиблення понятійно-категоріального апарату дослідження, зокрема таких категорій, як «публічно-правовий спір», «нормативне регулювання вирішення спорів», «адміністративна юрисдикція», «досудове врегулювання спору» (розділ 1, підрозділи 2.1, 2.2). Логіко-юридичний метод використано для формулювання авторських дефініцій і уточнення змісту ключових правових понять, а також для аналізу норм чинного законодавства (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1, 2.2). Системно-структурний метод і метод групування застосовано для класифікації видів публічно-правових спорів, визначення структури механізму їх вирішення, а також аналізу взаємозв'язку між судовими та позасудовими формами захисту прав (підрозділи 1.2, 2.1, 2.2, 2.3). Порівняльно-правовий метод використано для дослідження зарубіжного досвіду нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів, зокрема у країнах Європейського Союзу, а також для визначення можливостей імплементації відповідних підходів в Україні (підрозділ 1.3). Спеціально-юридичний метод застосовано для аналізу чинного законодавства України, що регулює вирішення публічно-правових спорів, виявлення прогалин, колізій та недоліків правового регулювання (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3). Методи аналізу, синтезу та моделювання використано для формулювання пропозицій щодо вдосконалення нормативного регулювання та практики вирішення публічно-правових спорів (підрозділ 2.3). Комплексне застосування зазначених методів забезпечило логічну послідовність дослідження, об'єктивність висновків і наукову обґрунтованість запропонованих положень.

Нормативну основу дослідження становлять Конституція України, Кодекс адміністративного судочинства України, акти Верховна Рада України, Президента України та Кабінету Міністрів України, міжнародно-правові акти, зокрема Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, а також практика Європейський суд з прав людини, рішення Конституційний Суд України та Верховного Суду.

Емпіричну базу дослідження становлять узагальнення судової практики адміністративних судів України, статистичні дані щодо розгляду публічно-правових спорів, аналітичні матеріали органів судової влади, а також наукові джерела, публіцистичні матеріали та результати аналізу практичної діяльності суб'єктів владних повноважень у сфері вирішення публічно-правових спорів.

Дисертація написана грамотною українською мовою, стиль викладення матеріалу відповідає прийнятому в науковій літературі (точність, логічність, лаконічність, зрозумілість, зв'язаність, цілісність, завершеність).

3. Наукові публікації, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, та повнота опублікування результатів дисертації.

В яких опубліковані основні результати дисертації:

1. Семенов М.В. Поняття та сутність публічно-правового спору в адміністративному судочинстві України: теоретико-правовий аспект. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2026. № 2 (67). С.37-41

DOI <https://doi.org/10.32782/pyuv.v2.2026.8>

https://pjuv.nuoua.od.ua/v2_2026/9.pdf

2. Семенов М.В. Публічно-правовий спір як форма юридичного конфлікту у сфері реалізації публічної влади. *Право і суспільство*. 2026. № 3. С. 164-169.

DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2026.3.22>

https://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2026/3_2026/24.pdf

3. Семенов М.В. Принципи нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів в адміністративному судочинстві України. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки*. 2026. Том 37 (76) № 3. С.201 – 206.

DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2026.3/30>

https://juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2026/3_2026/32.pdf

4. Семенов М.В. Судовий порядок вирішення публічно-правових спорів: сучасний стан проблеми. *Правові новели*. 2025. № 27. С. 437-442.

DOI <https://doi.org/10.32782/ln.2025.27.52>

https://legalnovels.in.ua/journal/27_2025/54.pdf

Які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Семенов М.В. Альтернативні механізми врегулювання публічно правових спорів: проблеми теорії та практики. Гуманітарні стандарти правових систем у сучасному світі: виклики, рішення, тенденції : матеріали Міжнародного науково-практичного конгресу (м. Запоріжжя, 24 квітня 2026 року) / за заг. ред. Т.О. Коломоєць. Запоріжжя :ЗНУ, 2026, С. 129-131.

https://www.znu.edu.ua/faculty/law/nauka/2026/mater_ali_kongresu_guman_tar_n_standarti_pravovikh_sistem_u_suchasnomu_sv_t_vikliki_r_shennya_tendents_____.pdf

2. Семенов М.В. Пмеханізми врегулювання публічно-правових спорів: сучасна доктрина і практика. Актуальні проблеми правової науки та правоохоронної діяльності : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 22 грудня 2025 року / за заг. ред. Т.О. Коломоєць. Запоріжжя : ЗНУ, 2025, С. 138-141.

https://www.znu.edu.ua/faculty/law/nauka/2025/_vseukrayins_koyi_naukovo-praktichnoyi_konferents_yi_aktual_n_problemi_pravovoyi_nauki_ta_pravookhorrnnoyi_d_yal_nost_.pdf

Таблиця 1 – Повнота опублікування результатів дисертації

Наукова публікація здобувача			Підрозділи дисертації, що висвітлюються
Назва	Видання		
Наукові фахові видання України			
Семенов М.В. Поняття та сутність публічно-правового спору в адміністративному судочинстві України: теоретико-правовий аспект.	Прикарпатський юридичний вісник. 2026. № 2. С.37-41DOI https://doi.org/10.3272/pyuv.v2.2026.8		п. 1.1, 1.2,1.3.

Наукова публікація здобувача			Підрозділи дисертації, що висвітлюються
Назва	Видання		
		https://pjuv.nuoua.od.ua/v2_2026/9.pdf	
	Семенов М.В. Публічно-правовий спір як форма юридичного конфлікту у сфері реалізації публічної влади	<i>Право і суспільство</i> . 2026. № 3. С. 164-169.DOI https://doi.org/10.32842/2078-3736/2026.3.22 https://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2026/3_2026/24.pdf	п. 2.1., 2.2
	Семенов М.В. Принципи нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів в адміністративному судочинстві України	Вчені записки <i>Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського</i> . Серія: Юридичні науки. 2026. Том 37 (76) № 3. С.201 – 206. DOI https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2026.3/30 https://juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2026/3_2026/32.pdf	п.1.4, 2.3
	Семенов М.В. Судовий порядок вирішення публічно-правових спорів: сучасний стан проблеми	<i>Правові новели</i> . 2025. № 27. С. 437-442. DOI https://doi.org/10.32782/ln.2025.27.52 https://legalnovels.in.ua/journal/27_2025/54.pdf	п. 2.2, 2.3

ВИСНОВОК

Ознайомившись із дисертацією Семенова Максима Вячеславовича на тему: «Адміністративно-правовий зміст нормативного регулювання вирішення

публічно-правових спорів» та науковими публікаціями, в яких висвітлені основні наукові результати дисертації, а також взявши до уваги підсумки фахового семінару, вважаємо, що:

1. Дисертація Семенова Максима Вячеславовича на тему: «Адміністративно-правовий зміст нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів» є фундаментальним науковим дослідженням з актуальних питань, характеризується єдністю змісту, містить наукові результати, яким властива наукова новизна, теоретичне та практичне значення, а отже, свідчить про істотний особистий внесок здобувача у розвиток правової науки.

2. Дисертація Семенова Максима Вячеславовича на тему: «Адміністративно-правовий зміст нормативного регулювання вирішення публічно-правових спорів» може бути рекомендована до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 – «Право» (галузь знань 08 «Право») у разовій спеціалізованій вченій раді.

Рецензент:

**професор кафедри конституційного та
адміністративного права
Запорізького національного університету,
доктор юридичних наук, доцент**

Анна ШАРАЯ

Рецензент:

**старший викладач кафедри
конституційного та адміністративного права
Запорізького національного університету,
доктор філософії у галузі права (PhD)**

Дар'я ЄВТУШЕНКО

Підпис
засвідчую

**НАЧАЛЬНИК
ВІДПІЛ
КАДРІВ**

